

خەسرەوسايە: ھاواری ریبوار دەنگدانە کە ی رۆژی 15 ی ئەم مانگە لە کاربەدەستانی واشتۆننەو تالەبانی وجەغەری و سەرائی ورد و درشت لە ناوڤۆی عیراقددا بەرۆژیکی میژوویی و ھەنگاویک بەرەو دیموکراتی کردنی عیراق باس لیوہ کرا. ئیوہ بەگشتی چ ھەلسەنگاندنیکتان لەسەر ئەم رۆژە و ئەم ھەنگاوە ھەیە وچ وەلامیک بەم ئیدعایانە دەدەنەو؟

ریبوار ئەحمەد/ نە تەنھا ھەر بۆ من بەلکو بۆ ھەموو خەلک و چاودیریکی سیاسی بە ئینصاف و تەنانەت بۆ بۆش و دارودەستەکانیشی لە عیراق، زۆر ئاشکرا بوو، کە 15 ی ئۆکتۆبەر رۆژی بە گالتە جارکردنی پرۆژە ی فریوکارانە ی ریفراوندۆم بوو، ھەلبەت بەم مانایەش دەکری پێ ی بلین رۆژیکی میژوویی کە تیایدا خەلکی عیراق (نا) یەکی گەرەیاندا بەرووی سیاسەت و سیناریۆی ئەمریکا و بەدیلی ئیسلامی- قەومی دا. ئەوان ھەموو پرۆپاگەندەییەکی فریوکارانە یان بەریخت، پەنایان بۆ ھەموو تەحریراتیکی قەومی و ئیسلامی و دواکەوتوانە برد، تەنانەت بە ھەرەشە ی ناگری جەھەنم خەلکیان ترساند بۆ بەشداری کردن و بە ی ووتن بە دەستورە کە یان، مەلای ناخوندو مەلای بۆینیخ لە ملیشیان خستە کار بۆ ھاندانی خەلک، پرۆپاگەندە ی ئیسلامی و عەشایەری و تەنانەت فرۆفیشالی علمانیشیان کرد، ھەرەشە ی خیانەتیان بەسەر خەلکەوہ راگرت، بەلام بە ھەموو ئەم شیوازە ریسوایانە، بەپێ ی ئیعتراقاتی چاودیرەکانی خۆیان، نەیانتوانیوہ سێ یەکی خەلک پەلکیش بکەن بۆ گالتە جاری ریفراوندۆم و لەو سیە کەش بەشیکی زۆر بەرچا و دەنگی نەخیریانداوہ، بەلام ھەرەکو ئەو ی ئیمە رامانگە یاندیوہ ئەوان لە ھەموو حالیکدا دەنگی (بە ی) لە صندوقەکانیان دەردەھینن. بە بروای من 15 ئۆکتۆبەر شکستیکی گەرە بوو بۆ ئەوان و سەرکەوتنیک بوو بۆ خەلک و بەرە ی نازادی و سکولاریزم کە کاریگەر ی خۆی لەسەر رەوہندی کیشمە کیشی داھاتوی ئەم دوو جەبەھیە لەسەر داھاتوی عیراق و کوردستان دادەنیت.

خەسرەوسايە: بەلام ھەرەک راگە یاندنی لیژنە ی بالای سەرپەرشتی کردنی دەنگدان بۆ دەستور ئاشکرای کردوہ کە ریزە ی لە 61% خەلکی عیراق بەشداری لەم دەنگدانەدا کردوہ ئایا ئەمە کافی نییە بۆ سەرکەوتنی دەنگدانە کو بە حساب ھینانی ئەو ی کە زۆرینە ی خەلک رایان لە گەل پڕۆسە یەکی سیاسی دا ھەیە کە ئەمریکا و دەست و پێوہندەکانی لە عیراقددا بەریوہی دەبەن؟ ئایا بەم حالوہوہ کو می سەرکەوتن وە یاشکست بەسەر ئەم دەنگدانەدا کامیان واقعیتن؟

ریبوار ئەحمەد/ لیژنە ی بالای سەرپەرشتی کردنی ئەم گالتە جاریە، موچە خۆر و گویرایە لی ئەمریکا و دەست و پێوہندەکانیتی، راپۆرتی لیژنەکانی چاودیر ھەر پیشوہخت لە لایەن ئەو لایەنانەوہ نامادە کراون کە ئەم گالتە جاریە یان بە مەبەستی بە دەستھینانی رۆپۆشی شەری بۆ دەستور دەسەلاتی خۆیان بەریا کردبوو. من ھیچ جیاوازیەک لە نیوان ئەنجامی ریفراوندۆمەکانی صدام و لە سەدا نەوہدو نۆکانی صدام و لە سەدا نەوہدو نۆکانی تالەبانی و سیستانی و حەکیم و جەغەری نابینم. بە راستی نیشانیاندا کە لە ھەموو شتیکدا پی لەو ناوہ دەخشین کە صدام و بە عس رشتو یانە. بەلام جگە لەو ی کە ناکوکیە ئاشکراکانی راپۆرتی جیا جیا ی سەرپەرشتیارانی ئەم سیناریۆییە، لە زۆر جیگا پەردە ی لەسەر ئەم دڕۆو ساختەو چەواشە کاریانە ھەلداوہ تەوہ، ھەر لە نیو سەرپەرشتیاراندا کە سانیک دانیان بەو داناوہ کە کە مایە تیەکی کەم بەشداری کردوہ، بەلام خۆیان بەپێ ی رینمایی دەسەلات ھەموو کارت ی ئەو کە سانە یان بە (بە ی) پڕکردوہ تەوہ کە بەشداریان نە کردوہ، ھەموو کارتە (نەخیر) ھەکانیشیان سوتاندوہ. جا کە وایە لەشیان ھەلوہەری کە نەیانتوانیوہ ریزە ی بەشداری و (بە ی) ووتن نەگە یەن بە لە سەدا سەد.

بەلام باوہرکەن، ناکامی و شکستە کە یان بەم فریوکاریە نا پۆشریت، خەلک واقعیتەکان دەزانن، شلەژانی سەرائی ناسیونالیزمی کوردو لایەنە شیعیەکان، ھیرشی مەلا بەختیار بۆ سەر لاوانی کوردستان بە ھۆی بەشداری نەکردنیان، تانەو تەشەردان لە حیزبی ئیمە، ھیرشی مزگەوتەکانی بصرە بۆ سەر کۆمۆنیزم و چەپ و حیزبی ئیمە، ناکوکی ئاشکرای راگە یاندن و لیدوانەکانی خۆیان و سەرپەرشتیاران، زۆر بە ئاشکرا حالی شپرزو ناکامیەکانیان نیشاندەدات. جگە لە ھەموو ئەوانە ئیمەش لە نزیکەوہ بە شیوہییەکی فراوان لە بصرە تا شارەکانی کوردستان چاودیری بەشداری خەلکمان کردوہ، راستیە کە ی ئەو یە کە لە ژیر ئەو ھەموو فشارەشدا تەنھا نزیک بە سیەکی خەلک بەشداری کردوہ.

بۆیە بە بروای من ئەک ھەر دانی حوکمی شکست بەسەریدا واقعیت، بەلکو ئەم ناکامیە زۆر حەقیقەتی تریشی دوپات کردوہ، یەکەم/ ئەوان ھەموو تەحریرات و پرۆپاگەندەو کارت ی قەومیەت و دین و عەشیرەتیان بە کارھینا، بەلام خەلک نیشانیاندا کە بە پیچەوانە ی تصویری کە ئەمریکا و دەست و پێوہندەکانی دەیدەن و بە پیچەوانە ی ئەو ھەویە ساختە قەومی و ئیسلامی عەشیرەتیانەوہ کە ئەوان بۆ خەلکی دادە تاشن، ئەم خەلکە دەنگی بە دەستور پرۆژە ی قەومی و ئیسلامی و عەشایەری نەدا و بەرامبەری راوہستا. دووہم/ دیسان ئەو راستی یە خۆی نیشاندایەوہ کە ھەموو دەنگدان و ھەلبژاردنیک لە سایە ی ئەمریکا و دەست و پێوہندەکانیدا جگە سیناریۆو گالتە جاری ھیچی تر نیە. ئەوان ھەمیشە ھەر یەک ئەنجام (ئەو ی مەبەست و مەرامی خۆیانە) لەم سیناریۆییانە دەردە کیشن، ئەویش ھەر لە پیشوہ بریاری لیدراوہ. بۆ ئەوان ئەنجامە کە ی ھەر یەک شتە، بەلام سیناریۆییە کە رۆپۆشیکە بۆ داتاشینی شەریعیەت بۆ ئەو شتە ی کە خۆیان لە ھەموو کەس باشتەر دەزانن ھیچ شەریعیەتیکی نیە. ناسیونالیستە کوردەکان 15 سالە لە کوردستان ئەم یاریە بەریوہ دەبەن. سیەم/ سیاسەتی وەستانوہ دژی ئەم سیناریۆییە و بەشداری نەکردن و لە مال نەچونە دەرو ناکام کردنەوہ ی، سیاسەتی حیزبی کۆمۆنیستی کریکاری بوو. ئیمە تەنھا لایەنیکی سەرەکی بووین کە ووتمان دژی راوہست و بەشداری مەکەن و ناکامی بکەنەوہ. واقعیتیش ئەوہو کە ھەلوئیستی عەمە لی بەشی زۆری خەلک و سیاسەتی ئیمە بە تەواوی لە گەل یەک جووت بوون، بەشی زۆری خەلک پیرەوی لەو سیاسەت و ھەلوئیستی ئیمە کرد. ئینکاری لەوہ ناکری کە نەچون بۆ

دەنگدان و وەستانەو دەژى ئەم گالتهجاریه زۆر بەرجەستە تر بوو تەنانهت لە سیاسەتی بەشداری و ووتنی (نەخیر)، کە ئەمەى دووهمیان سیاسەتی ئیسلامیە سونیەکان بوو. هەرەها ئەوەش زۆر ئاشکرایە کە نەچون و وەستانەو دەژى کاراتریبوو لە چون و ووتنی (نەخیر)، چونکە ئەمەى دووهمیان بە ئاسانی تەزویر کراو خودی بەشداریەکان چوونە گیرفانی ئەوانەو کە تەنها پیویستیان بە بەرپاکردنی سیناریۆکە هەبوو. بەم مانایە ئەم مەسەلەیه جیگاوریگای حیزبى کۆمۆنیستی کرێکاری وەکو رابەری بەرەى ئازادى و سکولاریزم، وەکو نوینەرى بەرژوهندى و خواستى خەلك بەهیزتر کردووە. ناکامى ئەوان بوار دەکاتەووە بۆ نۆزەى خەلك و بەرەى ئازادى و سکولاریزم بەرابەرى حیزبى ئیمە، ئەم ناکامیە ژیریپى ئەوانى شلتر کردووە، دەسەلاتى نا مەشروعیانی ریسواترو لەرزۆکتەر کردووە، تیهەلدان لە دەستورو دەسەلاتى دەسکەلای داگیرکەرى لە بارتەر کردووە، مەیدانى بەروى هاتنەمەیدان و پەرەگرتنى نارهزایەتى خەلك ئاوەلاتر کردووە، تەنانهت ووشکەکەلەكى ئینسجامى ناوخۆى خۆیانى لاوازتر کردووە.

خەسرەوسایە: لەلایەكىترەووە خودى ئەنجامى دەنگدانەكە لەنیوان حکومەتى كاتى ئیستا و دەستەو تاقمى سوونە و قەومىیەکان بۆتە كیشەیهك، بەتایبەتى كەئەم لایەنانه ئەوهمیان ئاشکراکردووە لە4 شارى عیراق، لەپیشیانەووە شارى موصل سببەش لەخەلكەكەى دەنگیان نەداووە وەیا بەنا بەدەستوو بەشداری یانکردووە، وەبەم ھۆیەشەووە قسەلەووەدەكەرى كەراگەیاندى ئەنجامەکان دواخراو، ئیوہ كیشمەكیشى ئەم دوولایەنە چون دەخویننەو؟

ریبوار ئەحمەد/ ھەرەكو ووتم ئەم ناکامیە زیاتر ئینسجامى بەزۆر دروستکراوى ئەوان تیکەدەت، ناکۆکیەکانیان قولتر دەکاتەو، من پیشتر خودى ئەم سیناریۆیەو دەستورەكەیانم ناونا دەستورى سیناریۆى رەش، شەرو بینەوبەرەى نیو خۆى ئەم لایەنانه یەكێك لە دیاردەکانى ئەم لیکدانەووەیە. بەبروای من ئیسلام و ناسیونالیزمى ئۆپۆسیوونى ئەم دەستورەش لەم مەسەلەیدا دۆراندی، ئەوان سیاسەتى (نا و تن) بە دەستوریان بەرزکردووە، بەم پێیەش چون بەشداریان کرد بەئى ئەوہى بتوانن لەم ریگایەووە (نا) بۆ دەستور سەرخەن، بۆیە پیشتر ووتم بەشداریەكەیان چوونەگیرفانى ئەوانەو کە پیویستیان بەم یاریە هەبوو، خۆشیان دۆراندیان. ئەمە ریزی ئەوانیش شپزەرەتر دەکات. بەلام مەسەلەیهكى گرنگ لیرەدا ئەوہیە کە ئەم کیشمەكیشەى نیوان ئەم دوو جەمسەرە بە هیچ جۆرێك پەيوەندى بە خواست و ویست و ئارەزەو پیشکەوتوانەو مودیرنەکانى خەلكەووە نیە، ئەوان دەیانەوئى ناوہرۆكى فاشیانەى قەومى و ئیسلامى دەستور بەرجەستەتر بکریتەو، لیرەو ھەلووستى مخالفەت بە دەستوریان گرتووە. خەلك دەبى لە شپزەزەى ئەم دوو جەمسەرە، لە کیشمەكیشى نیوانیان کەلك وەرگریت بۆ لەکارخستنى دەورى ھەردولایان.

خەسرەو سايە: دواى دەنگ دان بەدەستور داھاتووى عیراق چون دەبینن! ئایا ئەم ھەنگاوە دەتوانى بارودۆخى ئارامى بۆعیراق بگيریتەو! ئایا ئەم ھەنگاوە دەتوانى دەسەلات و حکومەتیک کەئەمریکا و لایەنگرانى لەبەرچاویانە سەقامگیرکات؟

ریبوار ئەحمەد/ ھەر لە پیشەووە هیچ گومانیکم لەوہدا نەبوو کە ئەگەر لەسەدا 5ى خەلكیش بەشداری بکەرایە، ئەوان زەماوہندى سەرکەوتن و (بەلى) ووتنى خەلك بۆ دەستوریان دەگیرا. بۆیە ئەوان تا ئەوکاتەى بەھیزو ھاتنەمەیدانى خەلك شکستى یەكجاری دەخۆن و دەوریان لەکاردەخريت، ھەولەدەن بە زۆرە ملی پرۆژەکانى خۆیان بەرنەپیشەو، کە ئەجارە بۆ ئەمەش گرفتى گەورەیان ھەیە. بەلام ئەوہى داھاتوى عیراق چۆن دەبیت، لە پیشەووە سەرخەتى تصوورى خۆم باسکرد، بەبروای من ئەم ناکامیە بەسەریاندا دەشکیتەو، ژیریپى دەسەلاتى ئەم تاquamەن و داگیرکاری ئەمریکا شلتر دەکات و دەست و دەمى خەلك لە بەرامبەریان زیاتر دەکریتەو، بە مانایەكى دیکە نۆرە بۆ بەرەى ئازادى و سکولاریزم دەکاتەو. کەوايە من زیاتر لیکدانەووەم ئەوہیە دەسەلاتى داسەپینراوى ئەمریکا لەرزۆکتەر دەبى نەك سەقامگیر، وەزەى نا ئارامى عیراقیش ھەر بەردەوام دەبیت و ترسى قولتربونەوہى لى دەکريت. چونکە جگە لە ھەموو شتیک خودى دەستورەكەیان دەستورى قولکردنەوہى شەروکیشەو کارەساتەکانى ئیستایە، بەلام بەدەر لەمە تا ئەمریکا نەکریتەدەرەو داگیرکاری تەواو نەبیت و بەم مانایەش عیراق لە مەیدانى شەرى تیرۆریستى ئەمریکا و ئیسلامى سیاسى دەرئەھینریت، ھېچ بواریک بۆ کۆتایەینان بە نا ئارامى ناکریتەو. ئەمە کارى ئیمە، کارى بەرى ئازادى و سکولاریزمە.

لە پەيوەندى بە پرسیارەكەتەنەووە سەبارەت بە ئاینەدى عیراق، من پیم وایە لە ئیستادا جگە لە ناکامى سیناریۆى ريفراندۆم چەند فاکتەرى دیکە بە قازانجى بەرى ئازادى و سکولاریزم کاریگەرى دادەنن. لەوانە: یەكەم/ فتواى زەرقاوى تاوانبار بۆ جەنگى سەلیبى دەژى (شیعە) و بەم بۆنەشەووە تیکچوونى ئینسجامى ناوخۆى ئەم جەمسەرە تیرۆرستى و تەباییەكەى لەگەل ناسیونالیزمى عەرەب. بوار دەکاتەووە بۆ چوونە دواوہى ئەم بەدیله تیرۆریست و کۆنەپەرستەو دامالینى قیناعى نوینەرایەتى کردنى خواستى خەلك دەژى داگیرکاری لە روویان. دووہم/ پەرەسەندى نارهزایەتى فراوانى خەلك لە کوردستان و لە سەراسەرى عیراق دەژى تالان و برۆو گەندەلى سەرتاپاگیرى دەسەلات و ھەژاری لەرادەبەدەرى خەلك، بەریکەوتنى جموجۆش لە نیو توێژە جۆراو جۆرەکان بۆ بەرزکردنەووە ھاتنەمەیدان لە پینا و خواست و ئارەزەوہى خۆیان بە تاییەتى لە کوردستان، تا رادەیهكى زۆر رەوینەووە یان کەمبونەوہى خۆشباوہرى خەلك بەرامبەر ناسیونالیزمى کورد و ئەمریکا و ئیسلامى سیاسى، بەرجەستەبونەووە و نفوز پەیداکردنى خواستى ريفراندۆم بۆ جیابونەوہى کوردستان کە لەلایەن حیزبى ئیمەووە خراوہتەروو..... ئەمانە نیشانەو بەلگەى جولانى خەلكەو لەم ئاستەدا کاریگەرى ھەیە لەسەر گۆرانى ھاوسەنگى و ھاوکیشەى سیاسى ئیستا کە ووشکە کەلەكى

دارودهسته‌کانی ئەمریکای له‌سه‌ر راگیراوه. بۆ نمونه تهنه‌ها به‌ریکه‌وتنی بزوتنه‌وه‌یه‌کی جه‌ماوه‌ری فراوان له‌ دوری خواستی ریفراوندۆم بۆ سه‌ربه‌خۆیی کوردستان له‌ سه‌ر زه‌مینه‌ی واقعی و پێویستبوونی ئەم خواسته‌و بیزاری خه‌ک له‌ ده‌سه‌لاتی ئەحزابی ناسیونالیست و په‌رسه‌ندنی ناره‌زایه‌تی، هه‌روه‌ها که ئیستا ناکامی ریفراوندۆم ده‌ستوره‌که‌شیانی هاتوته‌ سه‌ر، به‌سه‌ بۆ ئەوه‌ی هه‌موو وشکه‌که‌له‌کی ناسیونالیزمی کوردو ئیسلامی شیعه‌و ئەمریکاو ناسیونالیسته‌ عه‌ره‌به‌کان بشیوینی و وه‌کو قورسی ته‌له‌فون بینه‌و‌برده‌که‌یان به‌ریته‌وه‌ بۆ نوک.

خه‌سه‌رو سایه : هاوری ریبوار "ده‌نگدان به‌ده‌ستور" و ده‌سه‌تبردن بۆ مه‌سه‌له‌ی دادگا‌یکردنی صدام هاوکات بوون، ته‌نانه‌ت هیشتا ئەنجامه‌ سه‌ره‌تایه‌یه‌کانی ده‌نگدان رانه‌گه‌یاندرا‌بوو که‌چی مه‌سه‌له‌ی دادگایی کردنی صدام خرابه‌ سه‌رتۆپی هه‌واله‌ سیاسی‌یه‌کانی عیراقه‌وه، له‌مباروه‌ په‌یوه‌ندی ئەم دوانه‌ چۆن ده‌بینن؟ ئایا دادگا‌یکردنی صدام ده‌کری وه‌ک هه‌نگاو‌یک بۆ هه‌ستانه‌وه‌ی بالانسی سیاسی له‌به‌رامبه‌ر به‌شداری که‌می خه‌ک له‌ ده‌نگدان به‌ده‌ستور سه‌یری بکری؟ به‌گشتی ئیوه‌ له‌ سیناریۆیه‌ی دادگایی صدام له‌م کات و‌ساته‌دا چی ده‌خۆبینه‌وه‌؟

ریبوار ئەحمه‌د/ به‌ی منیش پیم وایه‌ ئەوان و‌یستیان به‌ریخستنی مه‌سه‌له‌ی دادگایی کردنی صدام بکه‌ن به‌ ته‌پ و تۆزیک بۆ شارندنه‌وه‌ی شکستی ریفراوندۆمه‌که‌یان. به‌لام ئەم مانۆره‌ش هه‌تا بلی‌ی پوچ بوو. من له‌سه‌ر وه‌زنی تعبیریکی منصور حکمت به‌م نمایشه‌ ده‌لیم (دکتاتۆریکی زله‌و دادگایه‌کی پوچ). بۆیه‌ به‌ گالته‌جارکردنی دادگایی صدام و سه‌رانی به‌عس، له‌ جیاتی ئەوه‌ی ناکامیه‌که‌یان دا‌پۆشی، خۆی دیسان به‌سه‌ریاندا ده‌شکیته‌وه‌و ئاشیان زیاتر ده‌شیوینی. ئەمه‌ فاکته‌ریکی دیکه‌ بوو که‌ پێش ئەوه‌ی ئیوه‌ مه‌تره‌حی بکه‌ن، من ده‌مویست له‌ درێژێ وه‌لامی پرسیا‌ری پیشودا باسی بکه‌م. ئیوه‌ سه‌رنجی ئەم دیمه‌نه‌ بدن که‌ سه‌رانی رژیمیکی خوینریژو دکتاتۆرو نه‌فره‌ت لیکراو، کاتیک رووبه‌رووی دادگای ئەم تاقمه‌ بو‌ده‌لانه‌ ده‌بنه‌وه‌، خه‌ریکه‌ له‌ جیاتی رشتنی ئاره‌قی شه‌رمه‌زاری و دانپیدانانی تاوانه‌ وه‌حشیانه‌کانیان، ئەوان سواری "دادگا" ده‌بن و ده‌مدریژیان به‌سه‌ردا ده‌که‌ن. به‌لگه‌ی ئەمه‌ش به‌ هیچ جۆزیک قاره‌مانی و جه‌سوری صدام و سه‌رانی فاشیستی به‌عس نیه‌، به‌لکو ریک و راست بو‌ده‌له‌یی ئەوانه‌یه‌ که‌ له‌ پشتی دادگایه‌که‌وه‌ راوه‌ستا‌ون. ئەوانن که‌ له‌ جیاتی دادگایی کردنی صدام خه‌ریکن ئەم خوینریژه‌ فاشیسته‌ ده‌یکه‌ن به‌ قاره‌مان.

چونکه‌ مه‌سه‌له‌که‌ زۆر رۆشنه‌ که‌ صدام ده‌زانی فایلی ئەوانه‌ی که‌ دادگایان بۆی هه‌لخستوه‌ وه‌کو فایلی خۆی ره‌ش و پر له‌ تاوانه‌، ده‌زانی ئەگه‌ر دادگایه‌کی واقعی به‌رپا‌بک‌ریت و په‌رده‌ له‌سه‌ر هه‌موو تاوانه‌کان لا‌ب‌ریت و تاوانه‌ واقعی و گه‌وره‌کانی صدام و به‌عس با‌س‌ب‌ک‌ریت، ئەوه‌ پی‌ی هه‌موو ئەوانه‌ش ده‌گریته‌وه‌ که‌ دادگایان بۆی هه‌لخستوه‌. صدام له‌ دادگایه‌کی عادلانه‌و مو‌دی‌رن و مشرو‌عا کاتیک ناچارده‌بیت دان به‌ تاوانه‌کانی خۆیدا بنیت، هاوکات ده‌توانی ئەمریکاو به‌ریتانی‌او غه‌رب و سه‌رانی لایه‌نه‌ قه‌ومی و دینی‌ه‌کانی عیراق وه‌کو شه‌ریکه‌ تاوانی خۆی نیشاندات. ته‌نانه‌ت بیسه‌لمینی که‌ ئەمریکاو غه‌رب پو‌لی چه‌که‌ کیمیا‌ویه‌کانی ئەو و بارزانی و تاله‌بانیش خوینی ئەنفالکراوه‌کان و بارزانیه‌کان و قوربانیه‌کانی هه‌له‌بجه‌و...یان وه‌رگرتوه‌. بۆیه‌ صدام ده‌زانی که‌ ئەمه‌ دادگایی نیه‌، ئەمه‌ نمایشه‌و ئەویش ده‌توانی وه‌کو ئەکته‌ریک ده‌ور له‌م نمایشه‌ پو‌چه‌دا بگ‌ریتا.

له‌ راستیدا ئەوان ناتوانن صدام و سه‌رانی به‌عس دادگایی بکه‌ن، مه‌گه‌ر دادگایه‌کی کارتۆنی و گالته‌جارانه‌ که‌ ئەگه‌ر ته‌نانه‌ت حوکمی ئیعدامیشی بۆ ب‌برنه‌وه‌، تیا‌یدا ده‌بیته‌ قاره‌مان و تاوان و نه‌ینی‌ه‌ گه‌وره‌کانی به‌ شاراو‌هی ده‌میننه‌وه‌. هه‌موو که‌سیک ده‌بی ئەو پرسیا‌ره‌ بکات که‌ یانی چی نیو سه‌عات پیش ده‌ست پیکردنی دادگایی، صدام و مو‌فق ریبیعی و نوینه‌ری ئەمریکا کۆده‌بنه‌وه‌؟ کۆبو‌نه‌وه‌ له‌گه‌ل دکتاتۆریکی تاوانبار که‌ بۆ به‌رده‌می دادگا‌ ب‌ریت یانی چی؟ هه‌روه‌ها بۆچی له‌ باره‌ی ئەم کۆبو‌نه‌وه‌یه‌وه‌ هیچ رۆنکردنه‌وه‌یه‌ک نا‌دریت؟ بۆ له‌م هه‌موو تاوانه‌ ئاشکراو گه‌وره‌و بی‌ پاساوه‌دا، له‌ جه‌ریمه‌ی دژی ئینسانی (دجیل)ه‌وه‌ ده‌ست پێ ده‌ک‌ریت؟ ئەومانه‌و ده‌یان پرسیا‌ری دیکه‌ ده‌گه‌رینه‌وه‌ بۆ ئەوه‌ی ووت‌م (دکتاتۆریکی زله‌و دگایه‌کی پوچ).

ئهمانه‌ سه‌ره‌کی ترین لایه‌نی نمایشی دادگایی کردنی صدامی دکتاتۆرو تاوانکاربوون که‌ دل جه‌ماوه‌ری خه‌لکی سته‌میده‌ی عیراقیان گو‌شی. هه‌زار-پروپاگه‌نده‌پیشه‌-ی وه‌کو مه‌لا به‌ختیا‌رو مو‌فق ریبیعی تا ئیواره‌ بیانه‌وی پێچه‌وانه‌ی ئەمه‌ به‌ خه‌ک بقه‌بلینن، با‌یی پو‌شیک با‌یه‌خی نیه‌. به‌ بروای من ئەمه‌ش جیگا‌وریگای خۆیان و ده‌سه‌لاتیان له‌ ناوخه‌لکدا لا‌وا‌تر ده‌کات. چونکه‌ مه‌سه‌له‌ی دادگایی کردنی صدام و مه‌سه‌له‌یه‌کی ساده‌ نیه‌و خه‌ک ساده‌ تێی ناروانی، خه‌لکی عیراق سه‌ره‌نجام له‌ که‌سی قبول نا‌که‌ن صدام و سه‌رانی چه‌قۆکی‌شی رژیمی فاشیستی به‌عس له‌ به‌رچا‌ویان وه‌کو قاره‌مان ده‌ربج‌ات، له‌ جیگایه‌کدا ده‌بی شه‌ق له‌و نمایشه‌ هه‌ل‌ده‌ن که‌ ئەم ئینسان کۆژانه‌ ده‌کات به‌ قاره‌مان.